

Tisková zpráva

Zdravotnická a lékařská odbornost v hygienické službě v kontextu epidemie Covid-19

V minulých měsících v průběhu epidemie Covid-19 prošla Česká republika a její systém ochrany veřejného zdraví velkou zkouškou. Během ní se ukázalo, jak **důležitým předpokladem efektivity práce hygienické služby je její odbornost**. Ta byla základem úspěšného zpomalení epidemie i toho, že se u nás neopakovaly scénáře z Itálie či Španělska.

Na druhou stranu tato zkouška ukázala i určitou **křehkost systému ochrany veřejného zdraví** v České republice. Krize ukázala, jak jsou současné kapacity hygienické služby limitovány, k jak velkému úbytku lékařských a zdravotnických kapacit došlo, jak velkou roli v tom sehrává **podhodnocení práce hygieniků a epidemiologů** finanční i morální, kdy lékař v hygienické službě není státní službou považován za lékaře, ale za úředníka, jaké limity a obstrukce pro odbornost znamená rigidní uplatňování služebního zákona apod.

Jistěže v důsledku epidemie bude snaha se lépe připravit na možné budoucí hrozby pro veřejné zdraví. Lze očekávat jisté změny legislativní, koncepční a organizační pro zajištění monitoringu možných hrozeb a rychlých reakcí na ně, úpravu epidemických plánů, materiální a personální posílení hygienické služby, resp. systému ochrany veřejného zdraví. To jistě jsou kroky správným směrem, leč zde se dostáváme k jádru věci. Nejde jen o počty míst a pracovníků v systému, ale na ta místa **potřebujeme vysoce kvalifikované odborníky**. Ostatně je známou a osvědčenou pravdou, že v každé fungující instituci to nejcennější, s čímž instituce stojí a padá, jsou lidé, vysoce kvalifikovaný a zkušený personál. Legislativní změny, koncepce, plány lze připravit rychle, podobně opatřit nezbytné vybavení a materiál pro řešení krizových situací, ale příprava kvalifikovaného pracovníka, v našem případě hygienika, trvá minimálně 4 roky po promoci.

Příznivou zprávou v této situaci bylo, že paralelně schválil Parlament ČR novelu **zákona o ochraně veřejného zdraví**, která **posílila zdravotnickou podstatu ochrany veřejného zdraví** zejména tím, že definovala úlohu a postavení lékaře v hygienické službě, zapojila systém ochrany veřejného zdraví do post- i pregraduálního vzdělávání a v neposlední řadě i vznesla kategorický požadavek na lékařské vzdělání hlavního hygienika.

„Bez lékařů v hygienické službě (jichž už nyní je zoufale málo a tři čtvrtiny z nich jsou ve věku nad 50 let, přitom ročně atestují v oboru pouze 1-2 mladí lékaři), bez dalších vysoce kvalifikovaných odborníků v ochraně veřejného zdraví bychom epidemii

podobného rozsahu za deset patnáct let již nezvládli,“ říká doc. MUDr. Pavel Dlouhý, PhD., přednosta Ústavu hygieny a vedoucí Katedry hygieny, epidemiologie a preventivního lékařství 3. LF UK. Tato fakulta od svého oddělení se od jednotné pražské fakulty školila přednostně pracovníky pro hygienu a epidemiologii. Postupem času však i takto superspecializovaní absolventi nepokračovali ve svém pracovním zaměření preventivním směrem a stávali se chirurgy, internisty a dalšími medicínskými specialisty. Důvodem bylo (a stále je) především nedostatečné ocenění práce v oborech hygiena a epidemiologie. **3. LF UK** od roku 1990 vychovává všeobecně vzdělané lékaře stejně jako jiné lékařské fakulty v ČR, dokonce je vzdělává moderním systémem problémově orientované výuky, ale přitom si **stále zachovává své preventivní zaměření. Těsná spolupráce se Státním zdravotním ústavem** (v jehož prostorách v minulosti dokonce fakulta sídlila) je zárukou, že toto zaměření zůstane zachováno i v budoucnu.